

Scénář k rozhlasové reportáži příběhu paní Vyskočilové

Zpracovali:

**Michal Kazda, Marek Miksa, Nikola Nováček, Kateřina Palánová,
Tina Pangráčová a Julie Popelková, žáci sedmé třídy ZŠ E. Rošického,
pod vedením paní učitelky Iliny Honsové**

1. dubna 2015 jsme se setkali s paní Hildegardou Vyskočilovou, která nám vyprávěla svůj příběh a my bychom ho rádi předali dalším generacím.

Paní Vyskočilová, za svobodna Vondráková, se narodila 7. srpna 1927 v Jihlavě, ve smíšeném manželství. Maminka byla Češka a tatínek Němec.

„Tatínek uměl špatně česky, ale my už jsme si na to zvykli. Maminka neuměla německy, my pochopitelně také ne.“

Tyto jazykové „problémy“ ale nebránily tomu, aby rodina žila šťastným a klidným životem. Manželé vychovávali čtyři děti Annu, Marii, Františka a Hildegardu.

Vše změnila válka. Roku 1938 na základě Mnichovské dohody muselo Československo postoupit pohraniční oblasti hitlerovskému Německu. V březnu roku 1939 začala okupace zbytku českého území německou armádou.

V této době musel tatínek odejít do války. Byl Němec, jeho povinností tedy bylo bojovat na straně německé armády. Pro celou rodinu nastalo velice těžké a smutné období. A to ještě nikdo netušil, že se rodina nikdy nesejde.

Léta strávená ve válce byla pro pana Vondráka velice těžká. Prožil ruské zajetí, díky tzv. ledování dostal progresivní revmatismus a skončil na

invalidním vozíčku.

Paní Hilda chodila do české školy do doby, než přišel Hitler a ...

„Přišel rozkaz, že všechny tyhle děti ze smíšených manželství musí přejít do německých škol“

Do šesté třídy tedy chodila již do německé školy, i když německy neuměla. Doma rodina mluvila česky.

Nikdo nebral ohledy na to, že neumí jazyk a probíranému učivu nerozumí. Maminka byla proti tomu, ale dostala na výběr. Buď pošle děti do německé školy, nebo na vychování do Německa.

Válka poznamenala i každodenní život v Jihlavě. Strach a nejistota, provázely její obyvatele, všude přítomní němečtí vojáci.

Jediná pěkná vzpomínka, kterou na tuto dobu paní Hilda má, je tzv. korso, procházky mladých lidí po náměstí.

Po základní škole nastoupila do učení, v obchodě s textilem se učila na prodavačku. Zde se setkala s krutou válečnou realitou.

Zpočátku to vypadalo na romantické seznámení mladé slečny s pohledným mladíkem. Ten si vždy kupoval panské prádlo a platil ušitými šatenkami. Věděla, že se to nesmí, ale Pavel, jak se jí představil, jí něčím přitahoval a chtěla mu pomoci.

Později si uvědomila, že kdyby se to dozvěděli Němci, hrozilo jí vězení.

Při jedné návštěvě jí vyprávěl o tom, jak ho vyslýchali na gestapu kvůli tomu, že u něj našli ruský slovník

Až po jeho smrti zjistila, že byl partyzánem.

„Po dlouhý době přišel jinej pán a povídá mi: vy jste slečnapovídám ano. Mám vás pozdravovat od Pavla, Pavel už není. Pavla umučili, on byl partyzánem a já to nevěděla.“

Na pana Pavla vzpomínala dlouho.

„Můj první syn se jmenoval Pavel.“

Rok 1945 a dlouho očekávaný konec války.

9. května, brzy ráno, se v Jihlavě objevily první sovětské tanky.

Lidé z domu, kde paní Hilda bydlela, byli schováni ve sklepě. Byla tam s nimi i její sestra s malými dětmi. Slyšeli, jak Němci hromadně ujíždí z Jihlavy. Prchali před Rudou armádou. Paní Hilda se musela vrátit nahoru do jejich bytu, aby ohřála svému synovci mléko. Díky válce nebylo tehdy možné sehnat nezávadné mléko a tento malý chlapec zemřel. I když byla válka u konce, vybírala si daň nejkrutější.

„Najednou slyším takové řinčení a říkám to není auto, to je tank. Tak jsem se podívala z okna a vidím, jak ujíždí tank. Ale to byl ten první ruskej tank.“

Z okna na vlastní oči viděla, jak byl tento tank odstřelen tankem německým.

„Najednou slyším druhé. A říkám si: Sakryš to už jich je tolik? A najednou byla rána, ten tank byl německej. On byl schovanej. On jel za nim a on ho zezadu odstřelil tou pancéřovou pěstí.“

Paní Hilda rychle seběhla dolů se slovy „Už jsou tady!“

Se strachem čekali, co bude dál.

Všichni byli rádi, když mohli úkryt opustit, ale ... Venku je čekal pohled na mrtvá těla vojáků. Asi sedm, částečně ohořelých těl. Pro paní Vyskočilovou je tato vzpomínka velice živá. I po dlouhých 70 letech se jí stane, že když zavře oči, vidí těch sedm ohořelých těl.

Po výbuchu tanku se paní Hilda se svou rodinou musela přestěhovat k sestře. Nic si sebou nevzali. Do jejich bytu se nastěhovali Rusové, kteří zničili všechny jejich věci, všechny jejich fotografie, všechny vzpomínky.

V domě její sestry původně bydlely 4 německé rodiny. Také do těchto bytů se nastěhovali Rusové.

Na tuto dobu má paní Hilda velice špatné vzpomínky. Jak se dříve obávala Němců, tak nyní ruských vojáků.

Měla německé občanství a viděla, jak se ruští vojáci chovali k německým ženám a dívkám.

V Jihlavě žilo hodně česko-německých rodin. V období po ukončení války měli být všechny německé rodiny odsunuty. Díky zásahu radnice zde mohly některé zůstat. Podmínkou bylo získat české občanství. Štěstí stálo i na straně paní Vyskočilové. Měla vážnou známost a sňatek se nabízel jako možné řešení .

6. 7. 1946 se vdávala, musela si koupit tři roky plnoletosti

„Protože jednadvacet roků byla tenkrát plnoletost.“

... ale díky manželovi získala české občanství a strach z odsunu zmizel. Maminka a mladší sestra získaly české občanství rozvodem rodičů.

V lednu 1947 se manželům Vyskočilovým narodil syn Pavel, později ještě syn Ivo a dcera Dana. Pan Vyskočil dostal do Národní správy malé zámečnictví. Společně žili v domě na náměstí a radovali se ze svých dětí.

Paní Hildu ale neustále trápilo, že nic neví o svém tatínkovi. Naposledy ho viděla když odcházela na frontu. Až jednou Náhodou se dozvěděla, že její tatínek je v transportu německých zajatců, které převáželi ze Sovětského svazu do Německa. S malým Pavlem na kočárku se vypravila na Jiráskovu ulici, kde transport čekal na další cestu. Jen pár minut s ním mohla hovořit, vysvětlit mu, proč se s ním maminka rozvedla a doufat, že to nebylo poslední setkání.

„Takže nás ta válka takhle všechny rozdělila.“

Po několika letech bylo paní Hildě dovoleno navštívit v Německu tatínka.

„Tatínek mluvil pořád jenom o mamince, o nás a o rodině. Nemohl se s tím smířit, že nás ten osud takhle rozdělil.“

Paní Vyskočilová by ráda jezdila za tatínkem častěji. Několikrát žádala, ale vždy byla její žádost zamítnuta. Až jednou. Dostala nabídku, že se může za tatínkem vypravit a dokonce jí to nebude „NIC“ stát.

„Ale něco za něco. Až tam pojedete, tak prostě se tak rozhlížejte.“

Měla tedy dávat hlášení na STB. S tím nesouhlasila, tak se za tatínkem nedostala.

Do života rodiny zasáhl rok 1968. V této době pracoval pan Vyskočil v podniku Technometra v Jihlavě a byl členem okresního výboru KSČ.

Najednou se vše změnilo. 21.srpen1968. Opět přijeli Rusové, opět přijely tanky. Znovu strach a nejistota. Co bude dál?

28. srpna se s okupanty setkali i obyvatelé Jihlavy. Členové okresního výboru byli obviněni z přípravy kontrarevoluce.

Pan Vyskočil byl označen za člena tzv. Dubčkovského hnutí. Podle slov paní Vyskočilové se stal obětním beránkem, někoho potrestat museli.

Pro celou rodinu nastaly krušné časy.

„Manžel byl vyloučen ze strany, což bylo – oni měli, že vzali legitimaci nebo vyloučili. To vyloučení bylo nejhorší, to neměl na nic nárok. Takže musel okamžitě z práce. Snacha byla sekretářka ředitele, do 24 hodin musela být přeřazena jinam. Druhej syn měl průmyslovku lesnickou, chtěl povolení na držení zbraně. Okamžitě zaraženo.“

Později byl přijat do zámečnické firmy v Rantířově, kde byl každých čtrnáct dní kontrolován policejní službou STB. Zjišťovali, s kým se schází, co dělá, nic jejich bystrému oku neuniklo. Paradoxem je, že STB kontrolovala člověka, který se ničím neprovinil.

Paní Vyskočilová velmi litovala toho, že se její manžel nedožil roku 1989 a dlouho vytoužené svobody, za kterou vždy bojoval. Byl partyzánem, společně s manželkou členem Svazu bojovníků za svobodu.

Paní Vyskočilová je i přes všechny životní nesnáze velký bojovník. Zemřel jí manžel, syn, druhý ochrnul, sama prodělala během půlroku dvě těžké operace. Brzy oslaví 88. narozeniny. Její vyprávění bylo velice zajímavé a poučné, stejně jako vzkaz dnešní mladé generaci:

*„Radu mám takovou, abyste si vážili svobody kterou máte, protože kvůli ní bylo prolito strašně moc krve.“
Važte si toho, že jste už ve svobodě.“*